

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2021

Filip Karban

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Intimita, sex a vztahy – oblíbené téma podcastů
(rozhlasový podcast)**

Bakalářská práce

Autor práce: Filip Karban

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: PhDr. ThMgr. Mgr. Karol Lovaš, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 25. 7. 2021

Filip Karban

Bibliografický záznam

KARBAN, Filip. *Intimita, sex a vztahy - oblíbené téma podcastů (rozhlasový podcast)*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. ThMgr. Mgr. Karol Lovaš, Ph.D.

Rozsah práce: 28 476 znaků včetně mezer

Abstrakt

Tato bakalářská práce pojednává o fenoménu intimních a sexuálních témat v rámci podcastingové praxe v českém mediálním prostředí. Teoretická část práce vysvětluje vznik a vývoj podcastingu a přístup k němu u tuzemských médií. Dále se snaží stručně objasnit tvůrčí motivaci, význam a míru popularity sexuálních témat v podcastech a zvukovém obsahu obecně. Pokouší se také vysvětlit sjednocující i odlišující prvky podcastu a tradičního rozhlasového vysílání, jako je například tvůrčí a tematická svoboda vyplývající z konvergence médií nebo třeba specifikum pocitu důvěrnosti rozhlasu vůči posluchači. Praktickou část poté představuje samostatný autorský rozhlasový podcast. Podcast představuje nejrelevantnější podcasty na téma intimity, sexu a vztahů v českém prostředí. Dále prostřednictvím rozhovorů s respondenty z řad potenciálních posluchačů zkoumaného žánru podcastů a odborníky v oblasti psychologie a rozhlasové tvorby reflektuje smysl existence těchto podcastů.

Abstract

This bachelor thesis explores the phenomenon of intimate and sexual topics inside the podcast praxis in Czech media. Theoretical part explains the creation and the development of podcasting and the Czech approach to it. Furthermore it tries to briefly clarify the creators' motivations, meaning and the level of popularity of sexual themes in podcast and audio content in general. It also tries to explain the aspects that differentiate or correspond with the traditional radio broadcast, such as creative and topical freedom originating from the convergence of media or the specific of intimacy towards the listener inside the radio. Practical part consists of a podcast – a radio programme. Podcast presents the most relevant podcast shows on the theme of intimacy, sex and relationships in Czech media environment. It also reflects on the purpose of existence of these podcast shows through interviews with respondents from the radio and science branch.

Klíčová slova

Intimita, sex, vztahy, sexualita, podcasting, podcast, média, rozhlas, rozhlasový pořad

Keywords

Intimacy, sex, relationships, sexuality, podcasting, podcast, media, radio, radio show

Title/název práce

Intimacy, Sex and Relationships – A Popular Podcast Topic (Podcast)

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval nejprve vedoucímu této práce panu PhDr. ThMgr. Mgr. Karolu Lovašovi, Ph.D. za ohromné množství užitečných poznámek, a především motivaci, trpělivost a čas, který mi během realizace práce věnoval. Dále bych chtěl poděkovat kolegovi a kamarádovi Bc. Jiřímu Klečkovi za užitečné rady a pomoc s vyhotovením práce. Také děkuji všem svým respondentům, bez kterých by práce nikdy nemohla vzniknout. V neposlední řadě velký dík patří mé rodině a blízkým přátelům za veškerou podporu.

Obsah

Úvod	2
TEORETICKÁ ČÁST	3
1 Audiorevoluce zvaná podcast.....	3
1.1 Kde se vzal podcast?	3
1.2 Co je podcast?.....	4
1.3 Česko, země podcastů	5
2 Intimita, sex a podcasty	6
2.1 Zvuk, nejintimnější nosič emoce i informace	6
2.2 Motivace sexuálních podcastů.....	8
2.3 Riziko sexuality a extrémů ve společenské debatě	8
3 Metodologie praktické části – tvorba podcastu.....	9
3.1 Koncept podcastu	9
3.2 Výběr respondentů a rozhovory	9
3.3 Tvorba scénáře a dramaturgie	10
Závěr.....	11
Summary.....	13
Použitá literatura.....	15
Odborné zdroje	15
Odborné online zdroje	15
Internetové zdroje.....	16
Teze bakalářské práce	17

Úvod

Sexualita a intimita jsou jedním ze základních rysů každé lidské bytosti. Sexuální témata navzdory svému postupnému prostupování skrz média a společnost jsou však stále ve veřejné debatě do jisté míry tabuizovaná. Jednou z mediálních platforem, kde tato témata získávají prostor a těší se i popularitě z řad recipientů mediálního obsahu, jsou podcasty.

Ve své bakalářské práci s názvem *Intimita, sex a vztahy – oblíbené téma podcastů* se pokouším zkoumat fenomén sexuality a intimity jako žánrového zaměření v rámci nabízeného obsahu pořadů tuzemské podcastingové sféry. Vzhledem k povaze tématu jsem zvolil praktickou formu práce obohacenou o teoretický základ uvádějící samotný rozhlasový příspěvek do kontextu.

V teoretické části práce se budu snažit vysvětlit pojem podcast a zasadit ho do kontextu současného mediálního světa. Zároveň se pokusím ho na základě jistých specifík odlišit od tradiční rozhlasové tvorby.

Dále se pokusím vysvětlit význam intimních témat v podcastové sféře, motivaci autorů pokrývat tuto tematiku právě na platformě podcastu a stejně tak i motivaci posluchačů konzumovat takto zaměřený obsah. Po konzultaci s vedoucím práce jsem se také rozhodl zařadit vysvětlení motivace a samotné objasnění, proč mají intimní témata na podcastové scéně své místo, k cílům celé této práce, spolu s původním hlavním cílem v podobě představení vybraných konkrétních relevantních českých podcastů a poskytnutí základní orientace.

V teoretické části také vysvětlím vlastní postupy žurnalistické práce, které jsem během vytváření podcastu uplatnil a kritéria, na základě kterých jsem si ke zkoumání zvolil vybrané podcasty.

V praktické části se problematice sexu, intimity a vztahů na platformě podcastu věnuji za pomoci rozhlasových tvůrčích postupů, a to především prostřednictvím rozhovorů s respondenty z řad tvůrců zkoumaných podcastů a také odborné i laické veřejnosti.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Audiorevoluce zvaná podcast

V následujících podkapitolách se pokusím vysvětlit samotný pojem „podcast“ jak z technologického, tak mediálně-teoretického hlediska. Také se budu snažit nastínit, jakých forem nabýval bezprostředně po svém vzniku a jakých forem nabývá dnes v českém podcastovém prostředí.

1.1 Kde se vzal podcast?

Cambridge Dictionary termín podcast definuje jako „rozhlasový pořad, který je ukládán v digitální podobě a je možné ho stáhnout z internetu a přehrát na počítači nebo MP3 přehrávači“ (Cambridge, 2021). V definici pojmu podcast v kontextu mediálního světa bychom mohli pokračovat z hlediska jeho etymologie. Termín podcast vznikl tak trochu nahodile. Poprvé ho ještě jako neologismus v roce 2004 použil ve svém sloupku *Audible Revolution* novinář Ben Hammersley v britském deníku Guardian. Článek tehdy informoval o rozmachu amatérské rozhlasové tvorby v souvislosti s boomem v oblasti technologií zvukové produkce způsobeným především široce dostupnou MP3 technologií a také potřebnými produkčními programy: „Jak bychom to měli nazývat? Audioblogy? Podcasty? GuerillaMedia?“ (Hammersley, 2004). Slovo podcasting tak vzniklo spojením slov „iPod“, coby nejrozšířenější MP3 a později i multimediální přehrávač své doby a „broadcasting“, tedy vysílání. Podcast se stal tedy jedním ze zárných příkladů prolínání sféry tvůrce mediálního obsahu a jeho konzumenta, který logicky přichází s rozvojem digitálních technologií a především internetu. (Moravec, 2016) To předesílá i respondent ze zmíněného Hammersleyho „přelomového“ článku Christopher Lydon, coby odborník na rozhlasovou žurnalistiku: „Všechno je levné. Nástroje jsou dostupné. Každý tvrdí, že kdokoli může publikovat, kdokoli může vysílat. Uvidíme, jestli to bude fungovat.“ (Hammersley, 2004) Další užitečné informace o vzniku původního principu podcastingu zmiňuje v prvním publikovaném článku na toto téma v Česku publicista Patrick Zandl na serveru Lupa.cz. Zde zmiňuje technologii RSS kanálů, která u vzniku podcastingu sehrála více než zásadní roli. Za prvního legitimního podcastera se často považuje Adam Curry, který vytvořil program iPodder, který prostřednictvím zmíněného RSS kanálu nahrával MP3 soubory/podcasty do přehrávače iPod. (Zandl, 2005) Ona „odebíratelnost“ podcastům vlastní je charakteristika srovnatelná s předplatným tištěných médií, pouze s tím rozdílem, že „podcast se automaticky nahraje do přehrávacího zařízení namísto

novin, které přistanou čtenáři předplatiteli přede dveřmi,“ glosuje podobnosti podcastu a předpláceného tisku Richard Berry ve své studii. (Berry, 2006)

1.2 Co je podcast?

Nejzákladnější a spíše technologickou definici platnou prakticky od prvopočátku podcastingu zmíněnou v předchozí podkapitole lze rozšířit o definici z pohledu mediální teorie. V kontextu již fungujícího mediálního systému ho teoretik médií Jan Motal definuje jako „zpřístupnění celých rozhlasových pořadů či jednotlivých příspěvků v on-line archívech takzvaně na vyžádání (on-demand)“. (Motal, 2012) Právě tady můžeme sledovat vychýlení od standardů, které definují rozhlasové vysílání, konkrétně od akusticko-auditivního principu, coby nejzákladnějšího principu, na kterém stojí veškerá rozhlasová žurnalistika. Z akusticko-auditivního principu vyplývá, že „vše, co překračuje rovinu zvukovosti (sluchovosti), je prostřednictvím rozhlasu nesdělitelné.“ (Osvaldová, 2020) Toto pravidlo však nabourává fakt, že podcasty jsou z podstaty své existence znovu přehrávatelné na rozdíl od primárního principu rozhlasového vysílání, které funguje kontinuálně a ke sdělení, která zazní uvnitř něho se zpravidla nelze vrátit, kvůli čemuž taky k devizám práce v rozhlase patří redundance neboli opakování.

Rozdílnost podcastu a rozhlasu pak popisují i Dario Llinaries, Neil Fox a Richard Berry v publikaci *Podcasting: new aural cultures and digital media*. Podle nich se podcasting jako druh obsahu „rozprostírá od žurnalistiky, přes performance art, komedii, drama, dokument, kritiku až po vzdělávání.“ Zmiňují také, že díky důvěrnosti zvukového materiálu a širokému (v současnosti už téměř neomezenému) tematickému rozpětí pořadů jsou podcasty záležitostí jak osobní, tak i komunitní. (Llinaries, 2018) Jiní pak o podcastech mluví v takovém duchu, že jsou formou umění, stejně tak jako formou byznysu. (Spinelli, 2019)

Z proplétání rozhlasové tvorby a platformy internetu tak, jak ji interpretuje Barbora Osvaldová v publikaci *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky. Proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky* podle Andrey Hanáčkové vyplývá několik důležitých tvrzení, mimo jiné, že:

„V digitálním prostředí mohou jednotlivá auditivní díla i rozhlasové cykly fungovat a nově vzniklé vztahy vytváří v daném okamžiku uživatel, nikoli redaktor nebo dramaturg.“

„Nové žánry související s rozvojem komunitních rádií a podcastu vytvářejí nový druh vztahů mezi médiem a okolím.“

„Těsné sousedství médií nejen v digitálním, ale i v reálném světě generuje nová témata a prolínání lidí i mediálních prostředí.“

„Rozvoj osobních digitálních nahrávacích přístrojů, jejich cenová dostupnost a možnost nahrávat kvalitně i na video, mobilní telefon nebo fotoaparát liberalizuje tvůrčí prostředí a nabízí spoluúčast na rozhlasovém globálním trhu i laikům a elévům.“ (Motal, 2012)

Poslední dvě jsou zvlášť pro případ podcastu zásadní, a to hlavně v kontextu českého podcastingu, který nastiňuje následující kapitola.

1.3 Česko, země podcastů

V českém prostředí zažívá fenomén podcastu boom posledních několik let. Nehledě na to, podcast stále řadíme do audio obsahu a tudíž je s rozhlasovou tvorbou z její podstaty úzce spjat. Taky například proto, že je jako formát hojně využíván veřejnoprávním Českým rozhlasem, a to se značným úspěchem. Dokazuje to fakt, že zpravodajský podcast *Vinohradská 12* Českého rozhlasu letos například zcela s přehledem vyhrál anketu Podcast roku v kategorii Veřejnoprávní podcast. Hned za ním se pak umístil pořad *Host Lucie Výborné*.¹ Jedním z průkopníků je i zpravodajský server Seznam Zprávy, který vydává své podcasty zaměřené především na politické dění doma a ve světě – mezi úspěšné pořady tu patří politický pořad *Vlevo dole* Václava Dolejšího a Lucie Stuchlíkové, fotbalový *Angličan* Jiřího Hoška a v posledních měsících také satirická *Trafika* Konstantina Sulimenka.² Z řad zpravodajských serverů se Seznam Zprávám snaží vytvářet protiváhu mediální koncern Economia a.s. v podobě podcastů od serveru Aktuálně.cz. Jedním z nejúspěšnějších projektů Seznam Zpráv je České podsvětí, na jehož tvorbě se podílel i Damián Machaj, audioproducent a spoluautor podcastových projektů. Machaj se mimo jiné podílel i na již zmíněné posluchačsky velmi úspěšné *Vinohradské 12*, ale i pro tuto práci relevantnějším projektu *Zhasni!* zabývajícím se sexuálními a intimními tématy. Machaj, coby zkušený podcastový tvůrce upozorňuje na další trend patrný na tuzemské scéně. „Častokrát může podcast být vnímán jako forma distribuce,“ říká Machaj v rozhovoru

¹ *Podcast roku* [online]. Praha: Active Radio, 2021 [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz/>

² Podcasty. Co to je a jak je poslouchat? *Seznam Zprávy* [online]. Praha: Seznam.cz, a.s, c1996-2021, 21. 6. 2020 [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/podcasty-co-to-je-a-jak-je-poslouchat-156530>

pro studenty Žurnalistiky na FSV UK.³ Kromě samostatného audio žánru, který disponuje výše zmíněnými specifiky, jej skutečně můžeme chápat i jako distribuční model. Příkladem mohou být rozhovory na internetové televizi DVTV nebo třeba již zmíněný pořad *Host Lucie Výborné* Českého rozhlasu. Rozhovory v DVTV jsou primárně natáčené jako audiovizuální obsah, stejně tak i *Host Lucie Výborné*, který navíc běží jako pravidelný pořad na stanici Český rozhlas – Radiožurnál. Obě média však zmíněné pořady nabízejí i ve formě podcastu na streamovacích platformách, jako je Spotify nebo na podcastových aplikacích (Google Podcasts, Apple Podcasts), primárně jako podcast tedy nevznikají, ačkoli po jejich umístění na streamovací platformy se do podcastu transformují. Machaj také zmiňuje, že podcasty na rozdíl od klasického rozhlasu dávají tvůrcům mnohem větší volnost v porovnání například s rozhlasovým zpravodajstvím. Potvrzuje tak již zmíněná tvrzení uvedená výše týkající se liberalizace tvůrčího prostředí a také generování nových témat. Machaj se zároveň domnívá, že čeští podcasteri ještě úplně nenaplnili tvůrčí potenciál, který podcast nabízí: „Máme tady rozhovory, máme tady reportáže. Nic jiného ale zatím rozvinuto není.“

2 Intimita, sex a podcasty

Tato druhá kapitola teoretické části bakalářské práce zkoumá důležitost a význam podcastů a audioobsahu z hlediska schopnosti přenosu emoce a samotného zpracovávání tematiky sexu a intimity.

2.1 Zvuk, nejintimnější nosič emoce i informace

Damián Machaj v již citovaném rozhovoru zastává postoj, že poslech podcastu je velmi intimní. K tomu se přidává i novinářka Barbora Šichanová v jedné z odpovědí v rozhovoru, který je součástí praktické části této práce: „Audio, jako takové je hrozně intimní formát. [...] Podle mě je to jeden z nejčistších přenosů emoce nebo nálady...“ Faktičnost těchto postojů nám dokládá hned několik odborných zdrojů.

Josef Maršík v publikaci *Zpravodajství v médiích* zmiňuje tvrzení z další odborné publikace *Základy rozhlasové žurnalistiky*, a to už z druhé poloviny 60. let minulého století: „Mluvený hlas může být posluchači hlasem přítele tu laskavého, tu nadšeného, tu spravedlivě rozhořčeného skutečností, kterou viděl nebo o níž se dozvěděl. Správně volený

³ Damián Machaj: „Jsme přehlčení vizuálním smogem“. *Média IKSŽ* [online]. Praha: Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK, 2021, 19. 12. 2020 [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://media.fsv.cuni.cz/2020/12/19/damian-machaj-jsme-prehlceni-vizualnim-smogem/>

text i způsob projevu může v určitých denních hodinách vhodně zapadnout do nálady posluchače a vytvořit vhodný protipól. V takovém okamžiku dochází k nejucelenějšímu splynutí myšlenkových postupů rozhlasového autora a posluchače a rozhlasové slovo zaznívá nejpřesvědčivěji.“ (Osvaldová, 2020) Jinými slovy hraje emoce při přenosu informace prostřednictvím rádiových vln zásadní roli.

Samotný apel na emoci recipienta mediálního obsahu je pozorovatelný ale už od 19. století. Tehdy by se odchýlení od typických zpravodajských norem jako je obrácená pyramida dalo považovat za jakousi beletrizaci zpravodajství. Tento fenomén „vyprávěcí žurnalistiky“ se uplatňuje právě v podcastingu, jak zmiňuje ve své studii na téma emocí v podcastech Mia Lindgren. Podle ní podcastová dramaturgie předpokládá lineární, popř. chronologický přístup se začátkem, prostředkem a koncem „vybízejícím posluchače, aby zůstal zapojen“ – vzhledem k podcastovému principu periodicity tedy pokračovat v poslechu i v dalších případných epizodách či sériích. Tento přístup podle Lindgrenové disponuje zásadní výhodou – získá si kýženou pozornost čtenáře mnohem efektivněji a lépe ji udrží u daného obsahu, posluchač má zároveň možnost „identifikovat se“ například s konkrétní postavou či společenskou skupinou, která v pořadu vystupuje. Zároveň má tento „vyprávěcí model“ potenciál zainteresovat diváka do rozebíraného společenskopolitického tématu či problematiky mnohem efektivněji než za pomoci „konvenčního“ zpravodajství. (Lindgren, 2021)

O intimnosti a citovosti rozhlasové tvorby pojednává i jedna z kapitol *Podcasting: the audio media revolution*, kterou uvozuje trefný citát, vztáhneme-li ho k tématu této práce: „Myslím, že tato práce je důležitá, protože potřebujeme novou řeč k mobilizaci a artikulaci toho, kdo jsme jakožto milující sexuální bytosti.“ Citát patří Kaitlin Prestové, podcastingové autorce, která se mimo jiné podílela na oceňovaném zahraničním podcastu *The Heart* věnovaném tématu „tělesnosti, genderu a lásky“. Intimnost přirozeně spjatá se zvukovými díly však podle Spinelliho nemá reprezentovat jakési „afektivní spojení“ či bezprostřední emoci, ale spíše zvýšení míry soukromí. Kromě jiného tuto intimnost přirozeně ovlivňuje kvalita zvuku a jakékoli přiblížení mezi moderátorem a posluchačem (vytvořené především větší otevřeností) by se dalo interpretovat také jako pouze iluzorní. Cyničtější úhel pohledu by pak mohl být, že ona intimnost rozhlasu je čistě uměle vykonstruovaná za účelem „monetizace publika – čím více je posluchač citově zaujat, tím více obsahu bude konzumovat.“ Důležitou roli v interpretaci přenosu emoce zvukem hraje

rovněž kulturní prostředí. (Spinelli, 2019)

2.2 Motivace sexuálních podcastů

„Být soukromým, tichým účastníkem uvnitř zájmů, rozhovorů, životů a zážitků, vztahující se k tématu, pro které je někdo nadšený, vytváří hluboký pocit spojení,“ píše Dario Llinaries a kolektiv v knize *Podcasting: New Aural Cultures and Digital Media*. (Llinaries, 2019) Právě tento citát by mohl elegantně shrnout a odůvodnit, proč je téma sexu a intimity na platformě podcastu tak žádané.

Jak už dokládají poznatky z předchozích stránek, podcast, resp. rozhlas může vytvářet pro posluchače, ale i pro autora hluboký bezprostředně emoční zážitek. Lidský hlas na sobě nese stopy osobnostních rysů, jako je věk, pohlaví, gender a další. Podcast zároveň boří určité ustálené stereotypy, které souvisí především s vizuálním vnímáním, čímž tématům dávají unikátní rozměr. (Llinaries, 2019)

Právě ona důvěrnost audia a velký potenciál předávat hluboké emoce a intimně se otevřít posluchači by mohla být považována za jednu z hlavních motivací pro tvorbu podcastů pokrývajících sexuální témata, která jsou jedny z nejintimnějších a hluboko se dotýkají samotné identity každého člověka.

2.3 Riziko sexuality a extrémů ve společenské debatě

Psychiatr Jaroslav Maxmilián Kašparů v prvním z rozhovorů v praktické části této práce zmiňuje vznik dvou extrémů týkající se tématu sexuality v moderní společnosti. Jedním je extrémní tabuizace sexu, která je dnes již archaická a prakticky vymizela a druhým extrémem je morbidní sexualizace téměř ve všech odvětvích lidského fungování. Jako příčinu druhého extrému bychom si mohli vykládat rapidní materializaci společnosti, v důsledku níž byla kromě mnohého dalšího komodifikována i láska a sexualita. (Giddens, 1992) Socioložka Eva Illouz pak třeba taky hovoří o této komodifikaci, z níž třeba může plynout i vyšší míra rozvodovosti a neschopnost citového spojení s druhým v důsledku oddělení citovosti a sexuality související podle ní také se sexuální revolucí probíhající od 60. let minulého století. (Turek, 2021)

3 Metodologie praktické části – tvorba podcastu

3.1 Koncept podcastu

Na začátku dramaturgického procesu tvorby praktické části práce – podcastu bylo nejprve třeba určit si samotný koncept. Základ měla být série rozhovorů obohacená o krátký kontext a případné tematické reference z populární kultury, jako jsou filmové citáty nebo hlášky, písničky apod. Po konzultaci s vedoucím jsem zvolil právě formu několika rozhovorů: jeden z odborníkem na dané téma (psycholog/psychiatr/sexuolog), jeden nebo více se zástupci cílové skupiny tematických podcastů (věková skupina zhruba 15 – 25 let) a jeden s podcasterem věnujícím se zkoumanému tématu, ideálně obeznámeným s prací rozhlasového žurnalisty.

3.2 Výběr respondentů a rozhovory

Jako jakýsi základní kámen celého podcastu jsem si vytyčil rozhovor se zmíněným podcasterem. Už během uvažování nad konceptem podcastu jsem měl v úmyslu oslovit Barboru Šichanovou z Českého rozhlasu, která tvoří podcast *Šeptem*. Hlavním kritériem pro mě byl fakt, že kromě moderátorky je i vedoucí programu denního vysílání na stanici ČRo Rádio Wave, tudíž kromě praktických zkušeností je obeznámena i s teoretickými náležitostmi rozhlasového vysílání. Zároveň jsem věděl, že Barbora už v minulosti spolupracovala na jiných rozhlasových projektech pokrývajících téma sexuality a intimity, např.: pořad *Kvér* nebo podcastový projekt *Zhasni!*, což jsem považoval za záruku toho, že kromě problematiky rozhlasové tvorby bude kompetentní i odpovídat na otázky týkající se mediální zpracování sexuálních a intimních témat. Barboru jsem oslovil telefonicky, protože má svůj kontakt volně dostupný na osobních webových stránkách. Následně jsme prostřednictvím mailu dokonzultovali potřebné detaily a po požádání ze strany Barbory jsem jí poskytl tematické okruhy našeho rozhovoru. Jako lokaci pro naše interview jsem zvolil holešovický bar Cobra, který do konceptu podcastu dramaturgicky zapadal, jelikož je zmiňovaný v úvodní znělce tematického podcastu *Love is on the air*, který v praktické části také představuji. Zároveň je v Praze populární mezi mladou generací, která představuje cílovou skupinu vybraných podcastů. Výběr místa se však nakonec ukázal být mírně zrádným, protože okolní prostředí bylo více hlučné, což se místy odrazilo na kvalitě zvukového záznamu v podobě hlasitých ruchů a občasných drobných „přefuků“.

Dále bylo třeba vybrat respondenty z řad cílového publika podcastů. Prvním vybraným byl

Marián Rolník. Hlavním důvodem byl fakt, že sám vystoupil hned v úvodní epizodě podcastu *Šeptem*. Díky tomu jsem ho oslovil prostřednictvím sociálních sítí a následně jsme se dohodli schůzce v Praze, kde jsme interview uskutečnili. Kromě Mariána jsem prostřednictvím vedoucího práce získal i dva sedmnáctileté žáky střední školy Martina a Tomáše, kteří si přáli vystoupit pouze pod křestními jmény.

Posledním zvoleným respondentem byl psychiatr Jaroslav Maxmilián Kašparů. Pana docenta jsem zvolil hlavně díky širokému záběru odborné lékařské praxe, a tudíž širšímu možnému pohledu na diskutovaná témata. Klíčový při jeho oslovení byl také fakt, že se jedná o člověka zkušeného v komunikaci s různými médii. Jeho odpovědi jsou tedy srozumitelné a věcné s nutným odborným podtextem, což samotným interview přidalo na kvalitě jak obsahové, tak zvukové. Docent Kašparů v podcastu zároveň zastupuje trochu odlišný pohled, než prezentují ostatní respondenti.

Rozhovorům s odborníky přirozeně předcházela typická rešeršní práce. Rozhovory se studenty byly spíše anketního charakteru, a tudíž nevyžadovaly náročnější přípravu.

3.3 Tvorba scénáře a dramaturgie

Scénář podcastu vznikl už v průběhu dramaturgické práce. Po opakovaných konzultacích s vedoucím práce se finální verzí stala v pořadí třetí varianta scénáře, která stanovila podobu výsledné práce.

Záměr byl nejprve „uvítat“ posluchače známou popkulturní referencí, v našem případě jde o hlášku z populárního českého filmu *Pupendo* od režiséra Jana Hřebejka, na který přímo navazuje úvod celého podcastu, který bychom mohli nazvat také ohlášením.

Následuje první tematický segment podcastu, přičemž jednotlivé segmenty až na jednu výjimku jsou ohraničeny znělkou vytvořenou speciálně pro tento podcast. Hostem prvního segmentu je psychiatr Jaroslav Maxmilián Kašparů a jeho úkolem je nejprve vysvětlit historický vývoj vnímání sexuality. Tento segment uvádí další popkulturní reference, totiž píseň *Blond'ák s červenou bugatkou* od Nadi Urbánkové coby populární píseň, která má historicky referovat o období, kdy již probíhala sexuální revoluce.

Poté přichází rozhovor/anketa se středoškoláky Tomášem a Martinem, kteří hovoří o vlastním vnímání sexuálních témat. Tento segment má působit kontrastně s informacemi týkajícími se historického vývoje z předchozí části.

Další část se věnuje vybraným podcastům na téma intimity, sexu a vztahů. Pro tyto účely jsem vybral dva nejposlouchanější: *Love is on the air* a *Vyhonit d'ábla*. Oba tyto podcasty v rámci podcastových aplikací zaujímají místa v TOP 20 nejposlouchanějších (hodnotil jsem podle žebříčku platform Spotify a Apple Podcasts), přičemž *Vyhonit d'ábla* se objevuje i v TOP 10. Kromě nich jsem pak vybral podcast *Šeptem*. Na rozdíl od předchozích dvou se neobjevuje v žebříčcích nejposlouchanějších podcastů. Nejposlouchanější podcasty však převyšuje z hlediska technického a žurnalistického zpracování, jak zmiňuji v praktické části Moderátorské vstupy představující jednotlivé podcasty jsou uvozeny sestřihem hlášek z jednotlivých dílů a příslušnými znělkami.

Pokračuje rozhovor s vysokoškolským studentem Mariánem Rolníkem, který má reprezentovat o generaci starší intelektuální publikum podcastů. Rozhovor místo vlastní znělky odhlašuje znělka z podcastu *Šeptem*, která zazněla už při představování podcastů.

Následuje interview s Barborou Šichanovou z podcastu *Šeptem*. Tento segment je z celého podcastu nejdelší, má totiž rozebírat hlavní téma celé práce, kterým je sexualita jako podcastové téma. Rozhovor je předělen krátkým vstupem vysvětlujícím volný tón rozhovoru a používání nespisovného jazyka.

Celý podcast završuje druhý rozhovor s Jaroslavem Maxmiliánem Kašparů, který má za úkol konfrontovat poznatky z předchozích interview a odpovídat na otázky sexuality v kontextu podcastingu.

Závěr

Podcasting je jedním výplodů technologického pokroku v rozhlasové tvorbě. Je jasným příkladem mediální konvergence, kdy se díky technologické dostupnosti dostává do popředí i formálně neprofesionální tvůrce, který doposud zastával pouze funkci uživatele. Díky tomu podcast nabízí nadstandardní a do svého vzniku v období let 2004 a 2005 zcela nezvyklou tvůrčí svobodu. Tato tvůrčí svoboda se vyznačuje prakticky naprosto volnými způsoby zpracování témat a narušením tradičních struktur a institucí rozhlasové práce v čele s akusticko-auditivním principem.

Zmíněná tvůrčí svoboda se však neomezuje striktně na způsob zpracování určitého tématu, ale i na výběr takového tématu. Díky tomu taky můžeme říct, že dnes už nalezneme podcasty prakticky na jakékoli téma. „Nehledě na to, jak hluboké nebo obskurní jsou vaše

zájmy, existuje pro vás podcast, popřípadě existuje jenom (relativně) málo překážek pro vytvoření vašeho vlastního,“ píše Llinaries v *Podcasting: New Aural Cultures and Digital Media* (2016).

Jedním z takových témat jsou i témata intimní – láska, sex a vztahy. Zejména v Česku můžeme pozorovat, že mezi těmi nejposlouchanějšími podcasty jsou i takové, která rozebírají tato témata. Vysvětlení je jednoduché – podcast (v tomto případě můžeme široce říci i rozhlas) mají oproti ostatním médiím zásadní výhodu – jsou-li vytvořeny řemeslně správně a kvalitně, dokážou přesvědčivě, intenzivně a důvěrně přenášet emoce a vytvářet intimní pouto mezi posluchačem a tvůrcem, jak ostatně dokládají i odborné studie citované na předchozích stránkách.

Právě to je tím nejpádnějším argumentem v debatě nad otázkami motivace, významu a popularity intimních podcastů.

Podcasty dokážou účinně vtáhnout recipienta do děje a vyprávět poutavý autentický příběh, v našem případě intimní příběh, což je přínosné i pro médium z hlediska poslechového.

Druhým, neméně zásadním argumentem je fakt, že láska a sex jsou témata nadmíru atraktivní napříč celým mediálním spektrem, ať už se podíváme na filmovou, televizní, literární nebo právě podcastovou a rozhlasovou tvorbu.

Co je důležité zmínit na závěr, je nezbytnost individuality. Individualita hraje nezaměnitelnou roli při výběru mediálního obsahu, který jako konzumenti přijímáme, stejnou roli hraje i v případě výchovy, což platí u té sexuální několikanásobně. A v neposlední řadě individualita hraje i zásadní roli z pohledu tvůrce obsahu, proto vidíme osobitý přístup i v pořadech na téma intimity. Ať už jsou to odlehčené rozhovory obohacené o základní kontext nebo investigativní pohledy na tíživý současný problém a následná odborná debata.

Aby se však podcasty nepřidaly na vlnu komodifikace sexuality a s ní souvisejícího přehlacení sexualizovaným obsahem, musí udržovat rozmanitost, technické zpracování, tematickou hloubku a třebaže jejich autory nejsou profesionální novináři, měly by splňovat alespoň minimum kvalitní žurnalistické práce, jako je práce se zdrojem, ověřování informací a prezentace nezkreslených skutečností.

Summary

Podcasting is one of the outcomes of technological progression in radio production. It is a good example of the convergence of media, where new creators (producers) who used to only be users and recipients emerge because of the availability of new technologies. Because of that, podcast offers completely above-standard level of creative freedom. This freedom means that producers can process any given topic whichever way they like and it also means the disruption of the basic structures of radio production work such as the acoustic and auditory rule.

Creative freedom does not only mean producers can choose the way they approach a topic. It also means they can choose whichever topic they find attractive. That is the reason why nowadays we can find a podcast show for almost every conceivable topic. „No matter how deep or obscure your interests are, there is a podcast for you, or there is (relatively) little stopping you making your own,“ says Llinaries in his book *Podcasting: New Aural Cultures and Digital Media* (2016).

One such topic is also intimacy, sex and relationships. Among the most listened podcasts in Czech republic we can find podcasts on these specific topics. The reason for that is simple. Podcast (or radio) has a strong advantage compared to other media – if the programme is high-quality made, it can transfer emotion on the most convincing, intense and intimate level. It can also create an intimate bond between the listener and the author.

That is the most important argument for the debate about the motivation, meaning and popularity of sexual podcasts.

Podcast can effectively draw the listener to the story and narrate it grippingly and authentically which is also beneficial for the radio as well.

The second most important argument is the fact that love, sex and relationships are highly popular topics across the media, whether it is cinema, television, literary or podcast production.

The most important point to summarize this thesis is the necessity of individuality. Individuality plays a crucial role in choosing the media content we want to consume. Same goes with education, the sexual kind in particular. Individuality is also important regarding the author, creator or producer. That is documented on the variety of ways producers approach the topic of intimacy. Whether it is a lifestyle interview with basic context or a

deep insightful look at a social problem accompanied with an expert opinion.

To prevent podcasting from joining the wave of comodification of sexuality it has to keep its diversity, technical approach and depth of topic. And even though the podcasters are not professional journalists, they should at least try to accomplish minimum of quality-journalism practice, such as working with the source of information, verifying information and presentation of unskewed facts.

Použitá literatura

Odborné zdroje

MOTAL, Jan. Nové trendy v médiích. II, Rozhlas a televize. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5826-2. Dostupné také z:

<http://www.munimedia.cz/book/2/pdf.pdf>

OSVALDOVÁ, Barbora, ed. Zpravodajství v médiích. Vydání třetí, revidované. Praha: Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4612-1.

LLINARES, Dario, Neil FOX a Richard BERRY, ed. Podcasting: new aural cultures and digital media. Cham: Palgrave Macmillan, [2018]. ISBN 978-3-319-90055-1.

SPINELLI, Martin a Lance DANN. Podcasting: the audio media revolution. New York: Bloomsbury Academic, [2019]. ISBN 978-1-5013-2868-8.

MORAVEC, Václav. *Média v tekutých časech: konvergence audiovizuálních médií v ČR*. Praha: Academia, 2016. Společnost. ISBN 978-80-200-2572-2.

GIDDENS, Anthony. Proměna intimity: sexualita, láska a erotika v moderních společnostech. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0175-5.

Odborné online zdroje

LINDGREN, Mia. Intimacy and Emotions in Podcast Journalism: A Study of Award-Winning Australian and British Podcasts. *Journalism Practice* [online]. , 1-16 [cit. 2021-6-24]. ISSN 1751-2786. Dostupné z: doi:10.1080/17512786.2021.1943497

BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, **12**(2), 143-162 [cit. 2021-6-24]. ISSN 1354-8565. Dostupné z: doi:10.1177/13548565060666522

Internetové zdroje

HAMMERSLEY, Ben. Audible Revolution. *The Guardian* [online]. Guardian News & Media Limited, 2021, 12. 2. 2004 [cit. 2021-6-17]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>

Podcast. *Cambridge Dictionary* [online]. Cambridge: Cambridge University Press, 2021 [cit. 2021-6-22]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/podcast>

ZANDL, Patrick. Podcast - revoluce v internetovém vysílání. *Lupa.cz* [online]. Internet Info, c1998-2021, 15. 3. 2005 [cit. 2021-6-12]. Dostupné z:

<https://www.lupa.cz/clanky/podcast-revoluce-v-internetovem-vysilani/>

TUREK, Pavel. V supermarketu lásky. *Respekt.cz* [online]. Praha: Economia, 2021, 14. 3. 2021 [cit. 2021-6-19]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/11/v-supermarketu-lasky>

Podcast roku [online]. Praha: Active Radio, 2021 [cit. 2021-6-25]. Dostupné z:

<https://www.podcastroku.cz/>

Podcasty. Co to je a jak je poslouchat? *Seznam Zprávy* [online]. Praha: Seznam.cz, a.s, c1996-2021, 21. 6. 2020 [cit. 2021-6-25]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/podcasty-co-to-je-a-jak-je-poslouchat-156530>

¹ Damián Machaj: „Jsme přehlčení vizuálním smogem“. *Média IKSŽ* [online]. Praha: Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK, 2021, 19. 12. 2020 [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <https://media.fsv.cuni.cz/2020/12/19/damian-machaj-jsme-prehlceni-vizualnim-smogem/>

Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institút komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze praktické BAKALÁŘSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Filip Karban	Razítko podatelny: <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p style="text-align: center; margin: 0;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </p> <p style="margin: 0;"> Došlo dne: 11-01-2021 -1- </p> <p style="margin: 0;"> Čj: 12 Příloh: </p> <p style="margin: 0;">Přiděleno:</p> </div>
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2018/2019	
Studijní obor/forma studia: Žurnalistika (ZBC)	
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v češtině: Intimita, sex a vztahy - oblíbené téma podcastů (rozhlasový podcast)	
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v angličtině: Intimty, Sex and Relationships - A Popular Podcast Topic (Podcast)	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013): (diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezi)	
LS 2020/2021 (září)	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): (fotokniha, televizní/rozhlasový dokument, esej, soubor textů etc.)	
Tato praktická bakalářská práce má představit téma vztahů, intimity a sexu jako jedno z často probíraných témat rozhlasových podcastů. Hlavním cílem práce je přiblížit v tomto směru vybrané tematické podcasty v českém prostředí a poskytnout tak posluchači základní orientaci. Výsledkem praktické bakalářské práce bude samostatný rozhlasový podcast složený z více rozhlasových žánrů.	
Předpokládaná struktura teoretické práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Teoretická část (tato část může být vzhledem k povaze práce ještě rozšířena po získání materiálu pro praktickou část) <ol style="list-style-type: none"> a) Rozhlas a rozhlasový podcast <ul style="list-style-type: none"> - vymezení informací týkajících se rozhlasové tvorby a podcastu jako takového za účelem vytvoření základního teoretického rámce b) Charakteristika vlastního tématu práce 2) Praktická část <ul style="list-style-type: none"> - samotný rozhlasový podcast na téma: "Intimita, sex a vztahy - oblíbené téma podcastů" 3) Závěr – reflexe teoretické a praktické části, postup práce a shrnutí 	
Druh praktické práce/předpokládaná podoba: Rozhlasový příspěvek – podcast složený z více rozhlasových žánrů	
Vymezení zpracovávaného materiálu: V rámci tvorby praktické části budu čerpat z epizod vybraných podcastových pořadů a případně dalších mediálních výstupů (film, hudba) k tématu práce.	
Postup (metodologie v teoretické části a technika v praktické části práce) při zpracování materiálu: V teoretické části budou formulovány informace a poznání k tématu rozhlasu, rozhlasového podcastu a	

<p>tématu „sexu, vztahů a intimity“ na základě zvolené literatury.</p> <p>V praktické části budou uplatněny základní postupy práce v rámci kompletování rozhlasového příspěvku. Psaní scénáře, psaní a namlouvání připraveného textu, nahrávání rozhovorů či jiných zvukových materiálů, stříh audia.</p> <p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):</p> <p>VEJVODA, Jiří. Co vysílá svět. V Praze: Radioservis, 2015. ISBN 978-80-87530-49-8. Soubor článků, které byly uveřejněny v týdeníku Rozhlas v několikaletém období před rokem 2015. Obsažené články pojednávají o práci rozhlasových moderátorů a tvůrců obecně. Dále jsou zde rozebrány i otázky týkající se fungování rozhlasu a jeho vývoje v průběhu let.</p> <p>MOTAL, Jan. Nové trendy v médiích. II, Rozhlas a televize. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5826-2. Dostupné také z: http://www.munimedia.cz/book/2/pdf.pdf Monografie se věnuje tématu nových a vznikajících trendů v rozhlasové a televizní tvorbě. Všímá si například právních a etických problémů současných audiovizuálních médií, trendy v tvorbě rozhlasových dokumentů a také tvorby v rámci internetové televize.</p> <p>OSVALDOVÁ, Barbora, ed. Zpravodajství v médiích. Vydání třetí, revidované. Praha: Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4612-1. Publikace od kolektivu autorů – odborníků z mediálního prostředí. Věnuje se fenoménu zpravodajství, a to jak tištěnému, audiovizuálnímu, tak i online. Teoretické poznání zde doplňují také praktické příklady z médií.</p> <p>SPINELLI, Martin a Lance DANN. Podcasting: the audio media revolution. New York: Bloomsbury Academic, [2019]. ISBN 978-1-5013-2868-8. Kniha na svých stránkách čerpá především z rozhovorů s tvůrci nejznámějších podcastových pořadů. Monografie mapuje nástup podcastů na scénu rozhlasových médií coby revolučního typu obsahu.</p> <p>LLINARES, Dario, Neil FOX a Richard BERRY, ed. Podcasting: new aural cultures and digital media. Cham: Palgrave Macmillan, [2018]. ISBN 978-3-319-90055-1. Jedná se o první komplexní monografii zaměřující se především odborně na fenomén podcastingu. Kniha kombinuje poznání napříč vědeckými disciplínami a přidává i vhled tvůrců rozhlasového obsahu.</p> <p>GIDDENS, Anthony. Proměna intimity: sexualita, láska a erotika v moderních společnostech. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0175-5. Odborná sociologická studie intimních mezilidských vztahů sledovaných v kontextu proměňující se doby význačným stále rychlejšími politickými, ekonomickými i technickými změnami.</p> <p>Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)</p> <p>HAMAŘÁKOVÁ, Johana. Podcasty jako mediální fenomén 21. století a posluchačské návyky mileniálů v České republice [online]. 2020 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: https://is.cuni.cz/webapps/zp/detail/222607. Vedoucí práce Jaroslav Švelch.</p> <p>KHAS, Miloslav. Podcast jako didaktický prostředek učitele [online]. 2015 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: https://is.cuni.cz/webapps/zp/detail/150278. Vedoucí práce Bořivoj Brdička.</p> <p>SVOBODOVÁ, Markéta. Podcasting jako fenomén nových médií a jeho současný stav v České</p>
--

republice [online]. 2019 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/200374>. Vedoucí práce Lenka Vochocová.

SUDÍKOVÁ, Tereza. Podcasting - audio obsah v digitální éře a jeho posluchači a posluchačky v Česku [online]. 2020 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/215219>. Vedoucí práce Jan Miessler.

CYPRIÁNOVÁ, Barbora. Fenomén podcastingu a jeho využití pro marketingovou komunikace v České republice [online]. 2020 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/215462>. Vedoucí práce Jana Rosenfeldová.

Datum / Podpis studenta/ky

6.1. 2021

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Lovaš Karol

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.